

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

О.А. Шекшуєв

Програма навчальної дисципліни і робоча програма дисципліни

„Державне регулювання економіки”

(для студентів 4 курсу заочної форми навчання спеціальностей

6.050100 - „Економіка підприємства”, „Облік і аудит”)

Харків – 2009

Програма навчальної дисципліни і робоча програма дисципліни „Державне регулювання економіки” (для студентів 4 курсу заочної форми навчання спеціальностей 6.050100 - „Економіка підприємства” „Облік і аудит”) / Укл.: Шекшуєв О.А. – Харків: ХНАМГ, 2009. - 26 с.

Укладач: О.А. Шекшуєв

Рецензент: к.е.н., доц. Островський І.А.

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
(протокол №9 від 5.05. 2009 р.)

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література	7
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
2.1. Структура навчальної дисципліни й розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	8
2.2. Зміст дисципліни.....	9
2.3. Засоби контролю і структура залікового кредиту.....	20
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення	24

ВСТУП

Державне регулювання соціально–економічного розвитку країни є істотною ознакою сучасної ринкової економіки змішаного типу. Розумний симбіоз ринкових і державних регуляторів дає можливість реалізовувати соціально – економічні цілі розвитку суспільства, досягати високої ефективності виробництва, стабільного економічного розвитку, забезпечувати соціальну справедливість. Трансформація економічної системи України ставить за мету формування соціально орієнтованої ринкової економіки. Досягти цієї мети неможливо без активної участі держави. Особливого значення набуває з'ясування ролі інструментів регулювання, а саме прогнозування, планування, програмування. В умовах ринкової трансформації економіки України підвищується необхідність усвідомленого впливу держави на формування сучасних цивілізованих соціально-економічних відносин. Це обумовлює вивчення окремого навчальної дисципліни «Державне регулювання економіки» (далі ДРЕ), що є нормативною при підготовці бакалаврів з напрямку 0501 – «Економіка і підприємництво»..

Програма навчальної дисципліни складена на основі:

- ГСВОУ: ОКХ бакалавра напрямку підготовки 0501–«Економіка і підприємництво» 2004 р.
- ГСВО: ОПП підготовки бакалавра за спеціальностями напрямку 0501– «Економіка і підприємництво» 2002 р.
- СВО ХНАМГ: Навчальний план підготовки бакалавра напрямку підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво» спеціальностей 6.050100 – «Економіка підприємства», «Облік і аудит» 2006 р.

Програма ухвалена на засіданні кафедри економічної теорії ХНАМГ (протокол №1 від 30.08.2007 р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни.

Метою вивчення дисципліни є формування системи знань з методології, методики та організаційних основ державного регулювання економіки.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є усвідомлення:

- сутності, цілей і завдань державного регулювання економіки;
- теоретичних основ формування і реалізації стратегії соціально-економічної політики держави;
- методів впливу держави на соціально-економічні процеси;
- методології соціально-економічного прогнозування і програмування економічного й соціального розвитку.

1.1.2. Предметом вивчення дисципліни є система методів і засобів державного впливу на економічний і соціальний розвиток країни.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки бакалавра

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
1) політична економія;	1) економічна діагностика;
2) мікроекономіка;	2) управління проектами;
3) макроекономіка;	3) фінансовий менеджмент
4) економічна історія;	
5) історія економічних учень;	
6) міжнародна економіка;	
7) економіка підприємства	

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль: Державне регулювання економіки

(2,5/90)

ЗМ 1. Національна економіка як об'єкт державного регулювання

- 1.1. Державне регулювання економіки як функція держави.
- 1.2. Стратегія соціально-економічного розвитку країни.
- 1.3. Фінансова політика.
- 1.4. Структурна й інвестиційна політика.
- 1.5. Науково-технічна й інноваційна політика.
- 1.6. Державне регулювання підприємництва.

ЗМ 2. Зовнішньоекономічний і соціальний аспекти ДРЕ

- 2.1. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності
- 2.2. Державне регулювання цін і інфляції
- 2.3. Регіональна економічна політика
- 2.4. Суспільний сектор економіки як об'єкт державного регулювання
- 2.5. Соціальна політика
- 2.6. Державне регулювання природоохоронної діяльності

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Репродуктивний рівень: Ураховувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності.	Виробнича	Аналітична
Алгоритмічний рівень: Формувати й обробляти необхідну інформаційну базу щодо конкурентного середовища підприємства.	Виробнича	Аналітична
Евристичний рівень: За результатами аналізу законодавчих та нормативних актів України, за допомогою зіставлення та порівняння приймати професійні рішення, адекватні державній економічній політиці	Виробнича	Аналітична

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Аналіз національної економіки: Навч. посіб./ За ред. Г.О. Пухтаєвич. — К.: КНЕУ, 2005. — 254 с.
2. Державне регулювання економіки: Навч. посібник / С.М. Чистов, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. — К.: КНЕУ, 2008. — 440 с.
3. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки. - К.: Знання, 2008. — 213 с.
4. Державне регулювання економіки: Тексти лекцій (для студентів усіх форм навчання спеціальностей 6.050100 - «Економіка підприємства», «Облік і аудит»). Авт.: Шекшуєв О.А., Данильченко Є.П., Островський І.А. — Харків: ХНАМГ, 2007 — 121 с.
5. Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Державне регулювання економіки» (для студентів 4 курсу денної і заочної форм навчання спеціальностей 6.050100 - «Економіка підприємства» і «Облік і аудит») / Укл.: Шекшуєв О.А. Харків: ХНАМГ, 2009 — 69 с.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Анотації програми навчальної дисципліни

Мета: формування системи знань з методології, методики та організаційних основ державного регулювання економіки.

Предмет: система методів і засобів державного впливу на економічний і соціальний розвиток країни.

Зміст: національна економіка як об'єкт державного регулювання; зовнішньоекономічний і соціальний аспекти ДРЕ

Аннотация программы учебной дисциплины

Цель: формирование системы знаний по методологии, методике и организационным основам государственного регулирования экономики.

Предмет: система методов и средств государственного воздействия на экономическое и социальное развитие страны.

Содержание: национальная экономика как объект государственного регулирования; внешнеэкономический и социальный аспекты ГРЭ.

Abstract of the discipline program

Purpose: formation of system of knowledge on methodology, a technique and organizational bases of state regulation of economy

Subject: system of methods and means of the state influence for economic and social development of the country.

Contents: national economy as object of state regulation; external economic and social aspects of state regulation of economy.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни й розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

2.1.1. Структура навчальної дисципліни

Призначення: підготовка бакалавра	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів , відповідно ECTS – 2,5/90 Модулів – 1 Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 90	Напрямок підготовки – 0501 «Економіка і підприємництво» Спеціальності – 6.050100 «Економіка підприємства» (ЕП), «Облік і аудит» (О і А) Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр	Нормативна Рік підготовки – четвертий Семестр – восьмий Аудиторні заняття : Лекції – 6 Практичні – 4 Самостійна робота – 80 Від підсумкового контролю – екзамен
Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 10% до 90%		

2.1.2. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/ /годин	Семестр (и)	Години								Екзамен (семестр)	Заліки (семестр)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб	КП/КР	РГР		
6.050100 ЕП, О і А	2,5/ 90	8	10	6	4	-	80	15	-	-	8	-

2.1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

2.1.1. Інформаційний зміст дисципліни

Тема 1. Державне регулювання економіки як функція держави

1. Сутність державного регулювання, його необхідність і практичне значення.
2. Теорії макроекономічного регулювання.
3. Сучасні підходи та принципи державного регулювання економіки.
4. Особливості управління економікою перехідного типу.

Тема 2. Стратегія соціально-економічного розвитку країни

1. Сутність стратегії соціально-економічної політики.
2. Соціально-економічне прогнозування.
3. Макроекономічне планування.
4. Державне програмно-цільове програмування.
5. Контроль за виконанням макроекономічних планів і державних програм.

Тема 3. Фінансова політика

1. Фінансово-бюджетне регулювання.
2. Податкове регулювання.
3. Грошово-кредитне регулювання.
4. Державне регулювання ринку цінних паперів.

Тема 4. Структурна та інвестиційна політика

1. Структура та структурні зрушення в розвитку економіки.
2. Види структурних співвідношень в економіці.
3. Державне регулювання структурних зрушень в економіці.
4. Державне регулювання інвестиційної діяльності.

Тема 5. Науково-технічна та інноваційна політика

1. Науково-технічний прогрес та економічне зростання.
2. Необхідність і сутність науково-технічної політики.
3. Форми та методи реалізації науково-технічної політики.
4. Концепція державної інноваційної політики.
5. Організаційно-економічний механізм державного регулювання інноваційної діяльності.

Тема 6. Державне регулювання підприємництва

1. Підприємництво як об'єкт державного регулювання.
2. Роль держави в процесі становлення підприємницького середовища в Україні.
3. Механізм державного регулювання підприємництва.
4. Фінансові важелі державної підприємницької політики.
5. Регуляторна форма та регуляторна політика.

Тема 7. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

1. Основи зовнішньоекономічної діяльності.
2. Регулювання торговельної діяльності.
3. Іноземне інвестування та його регулювання.
4. Роль держави у залученні іноземних кредитів.

Тема 8. Державне регулювання цін та інфляції

1. Необхідність і методи державного регулювання цін.
2. Антиінфляційна політика.

Тема 9. Регіональна економічна політика

1. Регіональна економічна політика, її сутність і завдання.
2. Механізм реалізації регіональної економічної політики держави.
3. Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів.
4. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіонів.

Тема 10. Суспільний сектор економіки як об'єкт державного регулювання

1. Регулювання суспільного сектору економіки.
2. Кошториси бюджетних установ.
3. Державні закупівлі як засіб задоволення державних потреб.
4. Механізм державних закупівель.

Тема 11. Соціальна політика

1. Сутність і мета соціальної політики.
2. Основні завдання та показники соціальної політики.
3. Реальні доходи населення та їх регулювання.
4. Регулювання обсягу споживання матеріальних благ та послуг.
5. Державне регулювання оплати праці.
6. Регулювання ринку праці та зайнятості населення.

Тема 12. Державне регулювання природоохоронної діяльності

1. Необхідність охорони навколишнього природного середовища.
2. Принципи та об'єкти охорони навколишнього природного середовища.
3. Державне екологічне регулювання.
4. Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.
5. Економічний механізм забезпечення природоохоронної діяльності.

2.1.2. Тематичний план
(розподіл часу за темами, формами і видами навчальної роботи)

Зміст навчальної дисципліни (теми, підтеми)	Обсяг у годинах			
	Заочне навчання			
	Л	П	Лз	СРС
1. Державне регулювання економіки як функція держави	1	1	-	7
2. Стратегія соціально-економічного розвитку країни	1	1	-	7
3. Фінансова політика	1	-	-	6
4. Структурна та інвестиційна політика	-	-	-	7
5. Науково-технічна та інноваційна політика	-	-	-	7
6. Державне регулювання підприємництва	1	-	-	7
7. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	1	1	-	6
8. Державне регулювання цін та інфляції	-	-	-	7
9. Регіональна економічна політика	-	-	-	7
10. Суспільний сектор економіки як об'єкт державного регулювання	-	-	-	7
11. Соціальна політика	1	1	-	6
12. Державне регулювання природоохоронної діяльності	-	-	-	6
Разом	6	4	-	80

2.1.3. Тематика і порядок обрання теми контрольної роботи

Тематика контрольних робіт для студентів заочної форми навчання з дисципліни “Державне регулювання економіки”

1. Функції держави в ринковій економіці.
2. Моделі державного регулювання економіки.
3. Методи державного регулювання економіки.
4. Особливості державного регулювання економіки перехідного періоду.
5. Система органів державного регулювання економіки.
6. Функції та повноваження державних органів у сфері економічного регулювання.
7. Суть правового регулювання економіки.
8. Адміністративні методи державного регулювання економіки.
9. Суть і призначення соціально-економічних прогнозів у системі державного регулювання економіки.
10. Місце програмування у системі державного регулювання економіки.
11. Досвід використання програм у світовій практиці регулювання економіки.
12. місце макроекономічного планування у системі державного регулювання економіки.
13. Методологія індикативного планування: цілі, пріоритети, показники.
14. Державний бюджет як інструмент державного регулювання економіки.
15. антиінфляційне і цінове регулювання економіки.
16. Сутність, завдання та форми державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
17. Державне регулювання експортно-імпортних операцій.
18. Інвестиції як фактор структурних зрушень в економіці.
19. Форми державного регулювання умов інвестиційної діяльності.
20. Державне регулювання ринку цінних паперів.
21. Методи державного регулювання та підтримка підприємництва.
22. Державне регулювання розвитку науки та техніки.
23. Завдання державного регулювання промислового виробництва.

24. Напрямки державного регулювання капітального будівництва.
25. Завдання державного регулювання ринку праці.
26. Державне регулювання рівня життя та соціального захисту населення.
27. Державне регулювання розвитку житлово-комунального господарства.
28. Мета та завдання державного регулювання розвитку регіонів.
29. Форми державного регулювання економічного і соціального розвитку регіонів.
30. Сутність державного регулювання природоохоронної діяльності.

Номер теми обирається за двома останніми цифрами залікової книжки:

Дві останні цифри залікової книжки	Цифра зменшення	Номер теми контрольної роботи
01-30	-	01-30
31-60	30	01-30
61-90	60	01-30
91-99	90	01-09
00	-	10

2.1.4. Самостійна навчальна робота студента

Найменування тем і питань, що виносяться для самостійної роботи	Години	Форма звіту
1	2	3
Тема 1. Державне регулювання економіки як функція держави	Разом: 7	
1.1. Питання 1. Що таке Державне регулювання економіки? 2. Чим обумовлена необхідність ДРЕ ? 3. У чому полягає заслуга Дж. М. Кейнса ? 4. У чому різниця Державного регулювання і ринкового саморегулювання ? 5. Які головні методи й засоби Державного регулювання економіки ? 6. Які головні функції ДРЕ ? 7. Що є об'єктами ДРЕ ? Чому ? 8. Хто виступає суб'єктами ДРЕ ? 9. Головна мета Державного регулювання трансформаційними процесами в Україні ? 10. Які головні важелі Державного регулювання економіки?	6	Конспект
1.2. Узгодження теми контрольної роботи.	1	Бесіда
Тема 2. Стратегія соціально-економічного розвитку країни	Разом: 7	
2.1. Питання 1. Що таке прогноз та економічний прогноз ? 2. Які існують види прогнозів ? 3. У чому полягає суть макроекономічного прогнозування? 4. Які є джерела прогнозної інформації ? 5. Чим обумовлений принцип багатоваріантності ? 6. Які особливості методів “мозкової атаки” і “Дельфі”? 7. Назвіть основні види економіко-математичного моделювання. 8. Як визначити рівні прогнозної роботи ? 9. Що таке система та класифікація соціально – економічних прогнозів ?	6	Конспект
2.2. Узгодження плану контрольної роботи	1	Бесіда

1	2	3
Тема 3. Фінансова політика	Разом: 6	
3.1. Питання 1. Що передбачає фінансово – бюджетне регулювання ? 2. Які складові фінансової системи країни ? 3. Що таке державний і консолідований державні бюджети ? 4. Що являє собою фіскальна політика ? Які її основні види ? 5. Які методи й інструменти ДРЕ належать до грошово – кредитних ? 6. Що таке політика “дорогих грошей” і політика “дешевих грошей”? 7. Що передбачає такий захід держави, як операції на відкритому ринку ?	5	Конспект
3.2. Огляд навчальної літератури з теми контрольної роботи	1	Бесіда
Тема 4. Структурна та інвестиційна політика	Разом: 7	
4.1. Питання 1. Структура економіки як багатопланове поняття. 2. Що являє собою міжгалузевий баланс? Яка його структура? 3. Яке значення міжгалузевого балансу у макроекономічному регулюванні? 4. Назвіть основні способи структурної перебудови економіки ? Який варіант найбільш сприятливий для України ? 5. Що таке “метод ключових галузей” ? 6. Назвіть основні методи структурного регулювання. 7. Що таке інвестиційна політика держави ? Які фактори її визначають ? 8. Які існують джерела фінансування державних інвестицій?	6	Конспект
4.2. Огляд матеріалів періодичних видань з теми контрольної роботи	1	Бесіда

1	2	3
Тема 5. Науково-технічна та інноваційна політика	Разом: 7	
5.1. Питання 1. Поясніть об'єктивну необхідність втручання держави у розвиток НТП. 2. Що таке науково – технічний та інноваційний потенціали? 3. Назвіть складові науково – технічної політики? 4. Які цілі науково – технічної політики держави? 5. Що таке інноваційна політика держави? 6. На яких принципах базується інноваційна політика держави? 7. Яку роль у розвитку НТП відіграють інноваційні структури (технополіси, технопарки, венчурні підприємства)?	6	Конспект
5.2. Огляд статистичних матеріалів з теми контрольної роботи	1	Бесіда
Тема 6. Державне регулювання підприємництва	Разом: 7	
6.1. Питання 1. Яку роль виконує вітчизняний бізнес у суспільстві ? 2. У чому полягає суть державного регулювання підприємницької діяльності ? 3. Що таке мікроекономічна політика держави ? На яких засадах вона ґрунтується ? 4. Що таке інституціональні перетворення та їх значення для розвитку вітчизняного бізнесу ? 5. Які основні завдання держави стосовно створення та розвитку підприємництва в Україні ? 6. Що таке державний сектор економіки, його показники ? 7. Що таке казенні, або унітарні підприємства ? 8. Що таке “економіка погоджень” ?	6	Конспект
6.2. Підготовка першого питання контрольної роботи	1	Усний огляд

1	2	3
Тема 7. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Разом: 6	
7.1. Питання 1. У чому полягає суть зовнішньоекономічної політики держави? 2. Чим викликана необхідність державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності ? 3. Яка роль наддержавних органів регулювання зовнішньоекономічних відносин ? 4. Що таке міжнародні режими ? 5. Які основні цілі зовнішньоекономічної політики Української держави ? 6. Що таке валютне регулювання ? 7. Які існують методи нетарифного регулювання ЗЕД? 8. У чому полягає суть платіжного балансу країни ? 9. Що таке поточний платіжний баланс ?	5	Конспект
7.2. Підготовка другого питання контрольної роботи	1	Усний огляд
Тема 8. Державне регулювання цін та інфляції	Разом: 7	
8.1. Питання 1. Які державні органи України утворюють систему органів ціноутворення? 2. Які є форми державного регулювання цін? 3. У чому полягає сутність прямих і опосередкованих методів державного регулювання цін? 4. У чому полягає механізм декларування цін? 5. Що являють собою індикативні ціни? 6. У чому полягає сутність антиінфляційної політики? 7. Які інструменти адаптаційної політики Ви знаєте?	6	Конспект
8.2. Узгодження питань оформлення контрольної роботи	1	Усний огляд

1	2	3
Тема 9. Регіональна економічна політика	Разом: 7	
9.1. Питання 1. У чому полягає сутність державної регіональної економічної політики ? 2. Що є об'єктом державної регіональної політики ? 3. Хто виступає суб'єктом державного регулювання регіонів ? 4. Яка роль місцевого самоврядування у розвитку територій? 5. Які функції у взаємовідносинах “регіон - центр” належать центру, а які регіону ? 6. Розкрийте суть та основні інструменти регіональної бюджетно – фінансової політики. 7. Які цілі й засоби реалізації соціальної та економічної політики регіонів?	6	Конспект
9.2. Надання контрольної роботи для перевірки, рецензування і узгодження зауважень	5	Текст роботи
Тема 10. Суспільний сектор економіки як об'єкт державного регулювання	Разом: 7	
9.1. Питання 1. Які складові суспільного сектора економіки Ви знаєте? 2. Якими є джерела і порядок фінансування суспільного сектора? 3. У чому полягає система державних закупівель? 4. Які протекціоністські функції виконують державні закупівлі? 5. Які суперечності викликає процедура закупівель? 6. Чому є принциповою конкурентна організація вибору суб'єкта операцій закупівлі?	5	Конспект
10.2. Захист контрольної роботи	2	Бесіда

1	2	3
Тема 11. Соціальна політика	Разом: 6	
11.1. Питання 1. Розкрийте основні принципи соціальної політики. 2. Назвіть основні соціальні пріоритети стратегічного характеру. 3. У чому полягають завдання соціальної політики ? 4. Що таке соціальні амортизатори ? Яку роль вони відіграють в економіці ? 5. Якими методами держава регулює попит на робочу силу? 6. Які цілі ставить держава, регулюючи оплату праці ? 7. Чим обумовлюється рівень життя населення ? 8. Яку роль у соціальній політиці відіграє соціальне страхування ? 9. Назвіть основні форми й принципи соціального страхування.	6	Конспект
Тема 12. Державне регулювання природоохоронної діяльності	Разом: 6	
12.1. Питання 1. Чому стан природного середовища є сферою державного регулювання ? 2. Перелічіть функції регулювання охорони природи та управління природокористуванням, що здійснюються на державному рівні. 3. Які функції управління природокористуванням належать до регіонального рівня? 4. У чому специфіка місцевого рівня управління природоохоронною діяльністю ? 5. Яка роль держави в екологічному регулюванні ?	6	Конспект

3. Засоби контролю і структура залікового кредиту

3.1. Засоби і форми поточного контролю

	Види контролю та їх стислий зміст	Обсяг у годинах	
		Денне навчання	Заочне навчання
1.	Контрольні роботи		15
2.	Тестування		1,0

3.1. Засоби і форми підсумкового контролю

	Види контролю та їх стислий зміст
	Іспит за екзаменаційними білетами, які включають 2 теоретичні питання

3.2. Методи й критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

- оцінювання роботи студента під час практичних занять;
- виконання контрольної роботи;
- поточне тестування;
- складання екзамену.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має метою перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання контрольної роботи.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою. При оцінюванні виконання практичних завдань увага приділяється їх якості й самостійності.

Порядок і критерії оцінювання тестового контролю знань, навичок та вмінь студентів

Тестовий контроль знань, умінь і навичок студентів дозволяє ефективно й об'єктивно оцінювати успішність студентів. Критерії оцінювання тестових завдань залежать від їх типу.

Тестові завдання закритої форми

Тест-завдання закритої форми різняться за принципами побудови і відповідно мають і різні оцінювальні бали.

Прості альтернативні тест-завдання використовують для грубої перевірки правильності вибору або прийняття рішення у згорнутій формі й передбачають наявність двох варіантів організації відповіді типу „так - ні”; „правильно - неправильно” тощо. *Оцінюються 1 бал.*

Тест-завдання з простим множинним вибором за принципом класифікації використовують тоді, коли кількість можливих варіантів відповідей менше трьох, але відповідь більш складна, ніж відповідь типу „так-ні”. Їх доцільно використовувати під час перевірки умінь вільно орієнтуватися у групі схожих понять, явищ, процесів тощо. *Оцінюються в 1 бал.*

Тестові завдання з множинним вибором за принципом кумуляції, доцільно використовувати для перевірки повноти знань і умінь. Запитальна частина таких завдань в основному має порівняльний зміст: одна з декількох відповідей має бути найкращою, можливо правильною, найбільш правильною, найбільш повною, що частіше трапляється. У зв'язку з цим у запитальній частині завдань використовують вирази типу „як правило”, „звичайно”, „частіше за все” „головна причина”, „найбільш часто”, „найчастіше”. *Оцінюються в 2 бали.*

Тестові завдання з множинним вибором за принципом циклічності, використовуються для перевірки знань та умінь, якщо відповіді побудовані за принципом циклічності. *Оцінюються в 2 бали.*

Тестові завдання за принципом подвійної альтернативи передбачають, що після запитання, яке є незакінченим твердженням, фрагментом, ситуацією тощо, подається п'ять (два, три,...) відповідей і серед них необхідно обрати одну найбільш правильну (найповнішу) відповідь. *Оцінюються в 2 бали.*

Тестові завдання на відповідність(на асоціативні зв'язки) дають можливість установити знання фактів, взаємозв'язків і знання термінології, позначень, методик тощо. *Оцінюються в 1 бал одна правильна відповідь.*

Тестові завдання на порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку), рекомендуються для перевірки умінь виявляти розпізнавальні ознаки різних явищ, ситуацій тощо. Виконання таких завдань передбачає аналіз запропонованого матеріалу, його синтез та вміння зробити висновки. У разі аналізу запропонований для тестування матеріал поділяється на окремі частини і визначається їхні взаємовідносини; у разі синтезу – окремі частини або елементи запропонованого матеріалу поєднуються в одне ціле. *Оцінюються в 5 балів.*

Тестові завдання, побудовані за принципом запитань із множинними відповідями. Тестові завдання з множинними відповідями „правильно-неправильно” використовуються у ситуаціях, коли відповіді або рішення можуть бути тільки правильними або неправильними, не мають жодних відтінків і є категоричними. Крім того, досить часто на запропоновані запитання існує декілька правильних відповідей. У такому разі вважається, що тестується глибина знань, розуміння різних аспектів явищ, процесів тощо.

Завдання цього типу містять основу, до якої, як правило, пропонується чотири пронумеровані відповіді. Така основа може подаватися у формі твердження, фрагменту тексту, ілюстрації тощо. Відповіді повинні бути тільки правильними

або тільки неправильними (на відміну від ТЗ з однією найбільш правильною відповіддю). В інструкції наведено правило вибору відповіді. *Оцінюються в 5 балів.*

Тестові завдання на визначення причинної залежності використовуються з метою перевірки розуміння певної причинної залежності між двома явищами. Запитання складається так, що кожне з двох тверджень, пов'язаних сполучником „тому, що”, є повним і чітко сформульованим реченням. При виконанні такого завдання спочатку необхідно визначити правильне чи неправильне кожне з двох тверджень окремо, а тільки потім, якщо обидва твердження правильні, визначити, правильна чи неправильна причинна залежність між ними. *Оцінюються такі тест завдання в 5 балів.*

Тест-задачі передбачають перевірку навиків практичного застосування теоретичних знань, уміння робити економічні висновки й прогнози щодо діяльності економічних суб'єктів у певних виробничих ситуаціях. *Оцінюються такі тест-завдання в 5 балів.*

Тестові завдання відкритого типу

Тестові завдання відкритого типу передбачають вільні відповіді. Вони не мають запропонованих варіантів відповідей і використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять тощо. За змістом тестові завдання відкритого типу являють собою твердження з невідомою змінною. *Оцінюються – в 1 бал - одне правильно вставлене слово, позначення, показник тощо.*

Проведення підсумкового контролю

Екзамен здійснюється у письмовій формі за екзаменаційними білетами, що містять два теоретичні питання і тести. Екзаменаційні відповіді за білетами оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою

Оцінювання знань за 4-бальною системою за національною шкалою:

Оцінку „відмінно” ставлять, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих і основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка „дуже добре”. Теоретичні запитання розкрито повністю на основі програмного і додаткового матеріалу. При виконанні практичного завдання студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка „добре”. Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичне завдання виконано взагалі правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка „задовільно”. Теоретичні запитання розкрито повністю, проте при викладанні програмного матеріалу допущені незначні помилки. При виконанні практичних завдань без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускає помилки.

Оцінка „задовільно (достатньо)”. Теоретичні питання розкрито

неповністю, з суттєвими помилками. При виконанні практичного завдання студент припускається значної кількості помилок та зустрічається зі значними труднощами.

Оцінка „незадовільно”. Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

Оцінка „незадовільно”. Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання.

4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	Теми, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література	
1. Аналіз національної економіки: Навч. посіб./ За ред. Г.О. Пухтаєвич. — К.: КНЕУ, 2005. — 254 с.	1 –1 2
2. Державне регулювання економіки: Навч. посібник / С.М. Чистов, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. — К.: КНЕУ, 2008. — 440 с.	1 –1 2
3. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки. - К.: Знання, 2008. — 213 с.	1 –1 2
2. Додаткові джерела	
1. Конституція (Основний Закон) України. — К., 2005.	1 –1 2
2. Бюджетний кодекс України. — К., 2001.	1 –1 2
3. Господарський кодекс України. — К, 2003.	1 –1 2
4. Митний кодекс України. — К., 2002.	1 –1 2
5. Гринів Л.С., Кічурчак М.В. Національна економіка: Навч. Посібник. — Львів: «Магнолія», 2008. — 464 с.	1 –1 2
6. Національна економіка: Навч. Посібник / За ред. В.М. Тарасовича. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 280 с.	1 –1 2
7. Національна економіка: підручник/За ред.. П.В. Круша. — К.: Каравела; Піча Ю.В., 2008. — 416 с.	1 –1 2
8. Шамхалов Ф. Государство и экономика. Основы взаимодействия: Учебник. — М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2005. — 727 с.	1 –1 2
3. Методичне забезпечення	
1. Державне регулювання економіки: Тексти лекцій (для студентів усіх форм навчання спеціальностей 6.050100 - «Економіка підприємства», «Облік і аудит»). Авт.: Шекшуєв О.А., Данильченко Є.П., Островський І.А. — Харків: ХНАМГ, 2007 — 121 с.	1 –1 2
2. Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Державне регулювання економіки» (для студентів 4 курсу денної заочної форм навчання спеціальностей 6.050100 - «Економіка підприємства» і «Облік і аудит») / Укл.: Шекшуєв О.А. Харків: ХНАМГ, 2009 — 69 с.	1 –1 2

4. Ресурси ІНТЕРНЕТ	
1. Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку: http://www.ssmsc.gov.ua	1 –1 2
2. Державний комітет із статистики: http://www.ukrstat.gov.ua	1 –1 2
3. Кабінет Міністрів України: http://www.kmu.gov.ua	1 –1 2
4. Міністерство економіки: http://www.me.gov.ua	1 –1 2
5. Міністерство фінансів: http://www.minfin.gov.ua	1 –1 2
6. Національний банк України: http://www.bank.gov.ua	1 –1 2
7. Світовий банк: http://www.worldbank.org.ru	1 –1 2
8. Цифровий репозиторій ХНАМГ: http://eprints.ksame.kharkov.ua	1 –1 2

Навчальне видання

Програма навчальної дисципліни і робоча програма дисципліни „Державне регулювання економіки” (для студентів 4 курсу заочної форми навчання спеціальностей 6.050100 - „Економіка підприємства” „Облік і аудит”)

Укладач: Олександр Анатолійович Шекшуєв

Редактор: М.З. Аляб'єв

План 2009, поз. 486 Р

Підп. до друку 22.05.2009	Формат 60х84 1/16	Папір офісний.
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 1,0	Обл.-вид. арк. 1,3
Замовл. №4483	Тираж 10 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12